

Vergaderjaar 2021–2022

34 861

Regels ter implementatie van richtlijn (EU) 2016/681 van het Europees parlement en de Raad van 27 april 2016 over het gebruik van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en ernstige criminaliteit (PbEU 2016, L 119) (Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven)

Nr. 32

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 februari 2022

In deze brief geef ik graag mijn reactie op de motie (Kamerstuk 29 754, nr. 633) en mondelinge inbreng van het Lid Koekkoek tijdens het tweeminutendebat terrorisme en extremisme van 8 februari jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 47, Tweeminutendebat Terrorisme/extremisme)

De motie verzoekt de regering de richtlijn jaarlijks te evalueren teneinde de effecten van de wet op de rechtmatigheid en proportionaliteit in de uitvoering te beoordelen, en verzoekt de regering de verlenging van de PNR-richtlijn stop te zetten, zodra het herziene Europese voorstel geïmplementeerd kan worden. Ik zal in deze brief in gaan op beide verzoeken.

Graag ga ik eerst in op het Europese voorstel. Zoals recent aan uw Kamer gecommuniceerd in antwoord op vragen van de Volt-fractie over de inbreng voor de afgelopen informele JBZ-raad¹, is van een «herziening van de Passenger Name Records (PNR) richtlijn» tot dusver geen sprake. Naar aanleiding van haar evaluatie van de PNR richtlijn in 2020², achtte de Europese Commissie het niet nodig op dat moment wijzigingen aan de PNR richtlijn voor te stellen. Daarbij gaf de Commissie aan dat het besluit of een herziening van de PNR richtlijn zou plaatsvinden, mede genomen zou worden op basis van de uitspraak van het Europees Hof in de bij het

¹ Verslag van een schriftelijk overleg over o.a. de geannoteerde agenda van de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 3 en 4 februari 2022, Kamerstuk 32 317, nr. 737

² COM(2020)305 Report from the Commission to the European Parliament and the Council On the Review of Directive 2016/681 on the use of passenger name record (PNR) data for the prevention, detection, investigation and prosecution of terrorist offences and serious crime

Hof aanhangig gemaakte zaken over de PNR richtlijn. Uw Kamer is hierover geïnformeerd per brief van 15 oktober 2020³. De uitspraak in de eerste van deze zaken wordt niet eerder verwacht dan in de komende drie tot zes maanden. Ik blijf deze ontwikkelingen op de voet volgen. Hierbij merk ik overigens op dat de op 27 januari jl. uitgebrachte conclusie van de advocaat-generaal (AG) bij het Europees Hof in algemene zin positief is. Volgens de AG is zowel de doorgifte als de algemene en ongedifferentieerde geautomatiseerde verwerking van PNR-gegevens proportioneel en verenigbaar met de grondrechten op privacy en bescherming van persoonsgegevens.

Wel werkt de Commissie aan het herzien van de wijze waarop overeenkomsten met derde landen worden afgesloten over het uitwisselen van PNR-gegevens⁴. Hier wordt nog dit jaar een voorstel over verwacht. Daarnaast werkt de Commissie aan een voorstel voor de herziening van de richtlijn over Advance Passenger Information, dat tevens later dit jaar wordt verwacht⁵.

Het *besluit houdende bestendinging van de toepasselijkheid op vluchten binnen de Europese Unie van de Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven* (het ontwerpbesluit; Bijlage bij Kamerstuk 34 861) beoogt uitsluitend de regeling op basis waarvan de passagiersinformatie-eenheid Nederland (Pi-NL) PNR-gegevens van intra-EU vluchten ontvangt en verwerkt, te continueren. Dit door te voorkomen dat de horizonbepaling opgenomen in artikel 25a juncto artikel 26, tweede lid, van de PNR-wet, op 18 juni aanstaande in werking treedt.

Dit bij uw Kamer voorliggende ontwerpbesluit staat los van bovengenoemde werkzaamheden van de Europese Commissie. Daarnaast is het, zoals ik ook tijdens het debat heb benadrukt, van groot belang voor de opsporingsdiensten die gebruik maken van het PNR-instrument voor de bestrijding van zware misdrijven en terrorisme, dat deze regeling doorgang vindt. Mochten door een uitspraak van het Europees Hof en/of een herziening van de richtlijn in een later stadium wijzigingen aan de PNR wet nodig zijn, zal daar op dat moment uiteraard gevolg aan worden gegeven. Dit kan nu echter geen reden zijn om het besluit tot voortzetting van deze regeling door de klok te laten nemen, als de termijn van de horizonbepaling verstrijkt. Daarom ontraad ik dit deel van de motie. Ten aanzien van het verzoek om een jaarlijkse evaluatie teneinde de effecten van de wet op de rechtmatigheid en proportionaliteit in de uitvoering te beoordelen, deel ik graag de volgende overwegingen. De beide Kamers en de Autoriteit Persoonsgegevens ontvangen conform artikel 18 PNR-wet jaarlijks vóór 1 juli de rapportage van de functionaris gegevensbescherming van de Pi-NL. Hierin wordt ingegaan op de wijze waarop controle is uitgeoefend op de verwerking van de persoonsgegevens door de Passagiersinformatie-eenheid en de wijze waarop de waarborgen voor de gegevensbescherming zijn uitgevoerd. De rapportage bevat daarnaast echter ook statistieken over de mate waarin passagiersgegevens zijn verstrekt, doorgegeven of verzocht. Hiermee wordt voorzien in informatie over beide elementen die nodig zijn voor het beoordelen van rechtmatigheid en proportionaliteit: het gebruik van het PNR-instrument, en de wijze waarop de privacy van passagiers hierbij wordt gewaarborgd.

³ Kamerbrief met kabinetsreactie Evaluatie PNR Richtlijn, Kamerstuk 34 861, nr. 25

⁴ Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie, Kamerstuk 22 122, nr. 2925

⁵ Aangekondigd in het Fiche: Mededeling Schengen Strategie, Kamerstuk 22 112, nr. 3162

Voor wat betreft de conclusies van de WODC-evaluatie over de PNR-wet en de behoefte om nadere onderbouwing van de resultaten van de toepassing van de PNR-wet, zowel over de gehele toepassingsbreedte als specifiek op vluchten binnen Europa, verwijs ik naar de beleidsreactie op de WODC-evaluatie van de PNR-wet⁶, de toelichting op het ontwerpbesluit⁷ en de beantwoording van de schriftelijke vragen hierover⁸. In de beleidsreactie wordt daarnaast ook ingegaan op de wijze waarop het functioneren van het PNR-instrument (periodiek) wordt gemonitord, en hoe het monitoringsinstrumentarium hiertoe wordt verbeterd.

Hiermee acht ik de Kamer van voldoende informatie te (hebben) voorzien om de effecten van de wet te beoordelen, en daarom ontraad ik ook dit deel van de motie.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

⁶ Beleidsreactie op de evaluatie van de PNR wet door het WODC, Kamerstuk 34 861, nr. 29

⁷ Voorhang ontwerpbesluit houdende bestendiging van de toepasselijkheid op vluchten binnen de Europese Unie van de Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven, Kamerstuk 34 861, nr. 30

⁸ Verslag van een schriftelijk overleg over de Voorhang ontwerpbesluit houdende bestendiging van de toepasselijkheid op vluchten binnen de Europese Unie van de Wet gebruik van passagiersgegevens voor de bestrijding van terroristische en ernstige misdrijven, Kamerstuk 34 861, nr. 31